

Framtiden på kort sikt för svenska grisproducenter.

Sammanfattning

- Grisproducenterna har haft en tuff början på året, men att företag avvecklas är ingen ny företeelse. Strukturrationaliseringen har pågått under lång tid och resulterat i större besättningar.
- Sektorn har även kännetecknats av försvagad konkurrenskraft. Ett tecken på detta är att produktionen minskat med ca 16 procent sedan EU-inträdet samtidigt som konsumtionen har ökat med ca 6 procent, dvs. importerat kött har tagit marknadsandelar.
- Försäljningsstatistik för semindoser och livdjur indikerar att grisköttsproduktionen minskar under 2011-2012. Det kan konstateras att takten i byggnationen av utrymmen för grisar (som uppvisar en fortsatt avtagande trend) inte motsvarar moderniseringsbehovet.
- Foderkostnaderna är en betydande del av de totala kostnaderna och terminshandeln i EU och USA ger ingen entydig bild av prisutvecklingen för foder det närmaste året.
- Svenska avräkningspriser pressas av att EU har en överproduktion av griskött.

Marknadssituationen för svensk grisköttsproduktion har under början av 2011 diskuterats i media vid ett flertal tillfällen mot bakgrund av den vikande lönsamheten inom sektorn. I denna analys belyser vi utvecklingen de första månaderna i år och försöker även säga något om framtidsutsikterna på kort sikt.

Lönsamheten pressas av bl.a. höga foderkostnader & sänkta avräkningspriser

Lönsamheten inom grisköttsproduktionen påverkas, på samma sätt som andra sektorer, av både intäkter och kostnader.

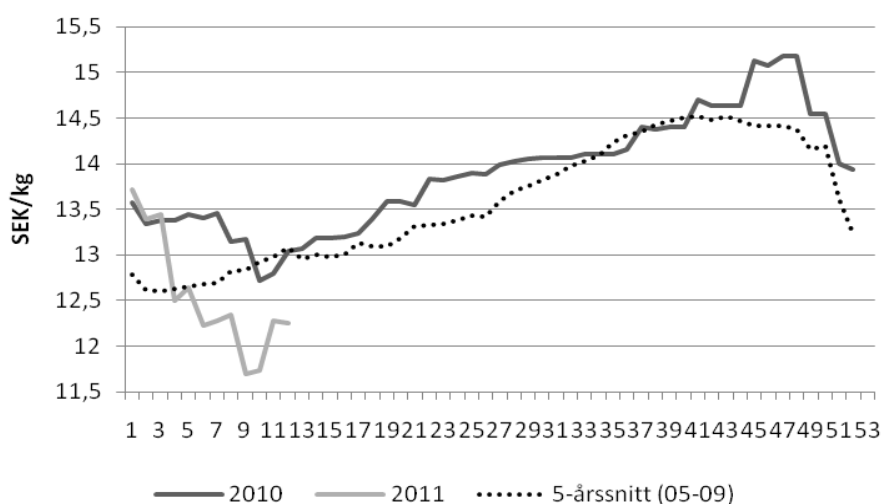
Intäkterna består nästan uteslutande av avräkningspriser, som för slaktsvin brukar variera under året och uppvisa en säsongsmässig nedgång veckorna före och efter årsskiftet. Prisfallet de första veckorna i februari 2011 har dock varit större än tidigare år, vilket delvis förklaras av dioxinkrisen i Tyskland som medförde ett överskott som bl.a. avsattes på den svenska marknaden. Trots ökad import av griskött¹ till både värde och volym från Tyskland, minskade

¹ Inbegripet KN-nr 0203 samt 0210 11, 0210 12 och 0210 19, dvs. exklusive korv och beredda eller konserverade produkter.

Sveriges totala import av griskött i både värde och volym i januari 2011 jämfört med januari 2010 enligt preliminära siffror.²

Sverige är en del av den inre marknaden och påverkas därför av prisbilden i Europa. Avräkningspriserna i EU påverkas bl.a. av att produktionen är hög i förhållande till den interna konsumtionen och EU är därför nettoexportör av griskött. EU:s nettoexport har ökat kontinuerligt under lång tid och överskottet avsätts på marknader med en lägre prisnivå än EU.

Figur 1. Genomsnittliga slaktvinspriser per vecka, klass E

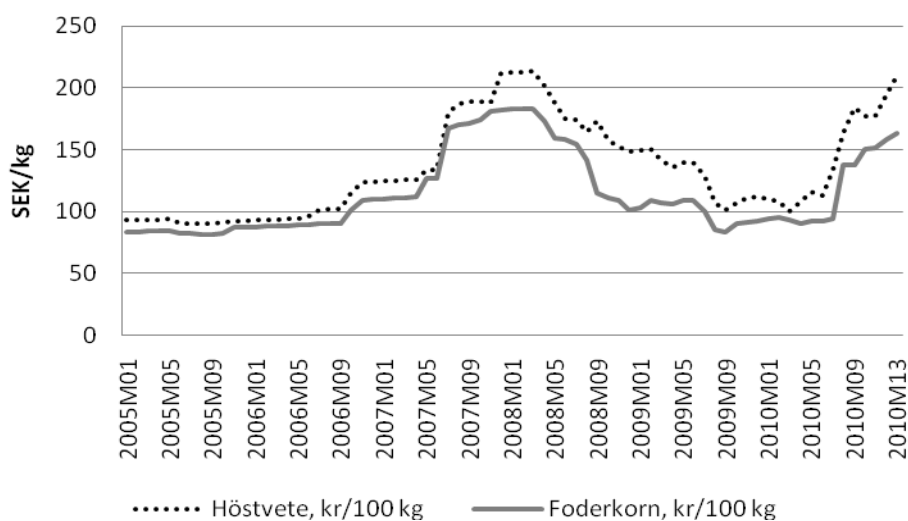
Källa: Jordbruksverket

Foderkostnaden utgör mer än 40 procent³ av den totala produktionskostnaden. Andra betydande utgifter för grisköttsproducenter är kostnader för räntor och energi.

Grisproduktionen är nästan helt spannmålsbaserad vilket gör att den påverkas av förändringar i spannmålssektorn. Världsmarknadspriserna för olika spannmålslag steg våren 2007, eftersom skörden blev lägre än väntat. Priserna var som högst i mars 2008 och sjönk fram till sommaren 2010 då priserna åter vände uppåt till följd av torka i Ryssland. Även priserna på andra viktiga råvaror till grisfoder, t.ex. soja, har stigit under det senaste halvåret pga. ökad efterfrågan i Asien (Kina). Den internationella utvecklingen avspeglas i svenska spannmålspriser vilket framgår av figur 2.

² Enligt preliminära uppgifter från SCB minskade Sveriges totala import av griskött i januari 2011 jämfört med januari 2010 i både värde (14%) och volym (8%). Under samma period ökade Sveriges totala import från Tyskland i både volym (14%) och värde (3%).

³ Källa: <http://www.konsult.lrf.se/press/Nyheter/Efter-en-extremt-dalig-lonsamhet-2009-ser-det-nu-bättre-ut-for-mjolk--och-vaxtodlingsproduktionen-/>

Figur 2 Producentpriser på spannmål i Sverige

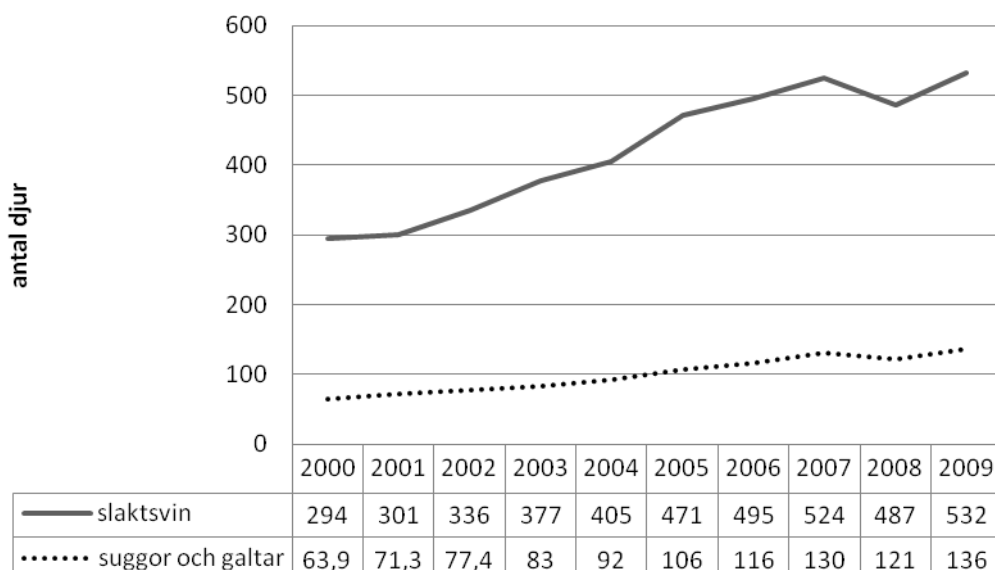
Källa: Jordbruksverket

Strukturrationaliseringen fortsätter

I media har framförts att många svenska grisproducenter har avvecklat sin verksamhet under årets första två månader till följd av den ansträngda lönsamheten. Svenska Djurhälsovården har rapporterat att 105 anslutna besättningar upphörde med sin verksamhet under perioden 1 januari till 11 februari 2011. Det innebär ett tapp på drygt 8 procent⁴ från ca 1 310 anslutna besättningar vid årsskiftet.

Avveckling av företag med grisproduktion är ingen ny företeelse utan en följd av strukturrationaliseringar inom sektorn som resulterat i större besättningar (se figur 3). Antalet företag i Sverige med grisproduktion uppgick 1980 till 26 017. År 2009 hade antalet företag reducerats till 2 027, vilket även kan jämföras med år 1995 då antalet företag uppgick till 10 753. Minskningen sedan EU-inträdet motsvarar drygt 10 procent per år.

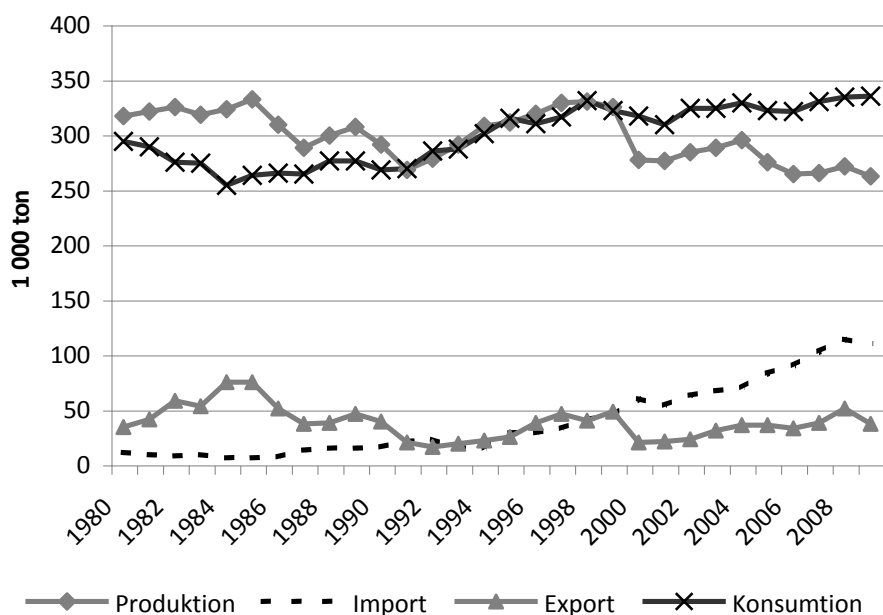
⁴ Källa: <http://www.svdhv.org/nyhemsida/index.html>

Figur 3 Genomsnittlig besättningsstorlek i Sverige

Källa: Jordbruksverket

Till skillnad från produktionen så har svensk konsumtion av griskött sedan några år före EU-inträdet ökat kontinuerligt. Inledningsvis steg inhemsk produktion i takt med konsumtionsökningen men under de senaste tio åren har importerat griskött tagit marknadsandelar och svensk produktion har minskat. Det importerade grisköttet kommer företrädesvis från Tyskland och Danmark

Figur 4 Grisköttsbalans 1980-2009, 1 000 ton

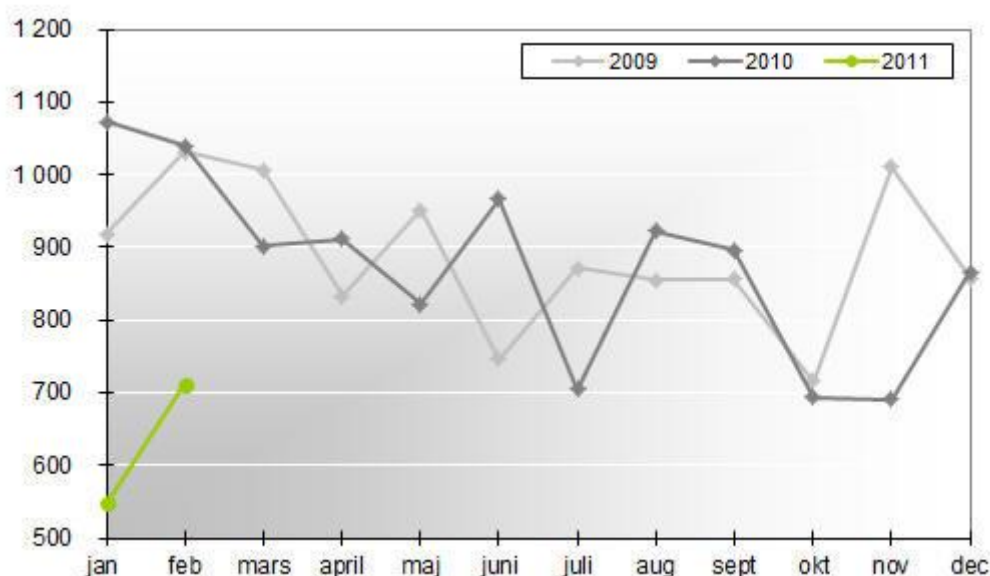
Källa: Jordbruksverket

Grisproduktionen förväntas att minska 2011-2012

Den svenska produktionen av slaktsvin förväntas att falla under 2011 och 2012 enligt uppgifter om minskad försäljning av semindoser och sjunkande försäljning av livdjur. Enligt tidskriften Grisföretagaren⁵ minskade antalet sålda semindoser med ca 37 000 under 2010 (vilket motsvarar en minskning med ungefär 5 procent) och branschen förväntar sig ytterligare minskningar under 2011 till följd av lägre avräkningspriser.

Då varje semindos, enligt uppgift från Avelspoolen, ger ungefär 4 slaktdjur motsvarar föregående års minskade försäljning ca 136 000 djur (jämfört med en slakt på ca 3 miljoner svin per år). Till saken hör dock att vissa producenter av kostnadsskäl på senare tid kan ha valt att använda sig av egen galt istället för att köpa semin.

Avelspoolen svarar för ungefär en tredjedel av den svenska marknaden för levande grisar och deras försäljningsstatistik för årets inledande två månader visar på en nedgång med 50 respektive 40 procent jämfört med motsvarande månader 2010. Minskningen kan förklaras av att producenter lägger ned sin produktion men även av att vissa producenter väljer att rekrytera från egen besättning av kostnadsskäl.

Statistiken är baserad på antalet djur som fakturerats varje månad. Reklamerade djur dras ifrån den månad de har reklamerats. Reklamationer från årets början: 1,4%

Akkumulerat 2011:2010

Feb 2011: -40,5%

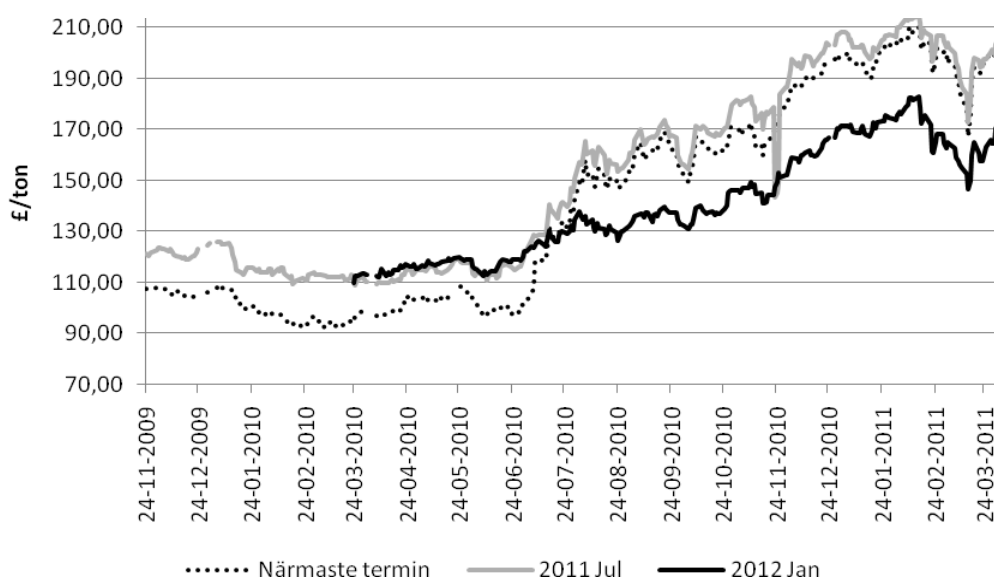
Figur 5 Försäljning livdjur 2009-2011

Källa: www.avelspoolen.se/gris/livsvin/forsaljning.html

⁵ Källa: Grisföretagaren nr 2 2011

Foderkostnaderna kommer även i framtiden att vara av stor betydelse för grisproducenternas lönsamhet. Under det närmaste halvåret väntas inga större prisförändringar. Vad som händer därefter råder det än så länge delade meningar om. På den europeiska marknaden (se figur 6), görs bedömningen att priset på foderve te kommer att minska med ca 15 procent på ett års sikt vilket torde hänga samman med förväntningarna på den kommande skörden. Den amerikanska marknaden gör dock inte samma bedömning då terminspriset för motsvarande gröda på Chicagobörsen visar på en prisökning med drygt 15 procent.

Figur 6 Terminalspriset för foderve te på Londonbörsen

Källa: <http://www.igc.org.int/> (egen bearbetning)

För att få en uppfattning om investeringsviljan och därmed förväntad framtida produktion kan antalet förprovningar avseende ny- till- eller ombyggnad av djurstallar studeras. Antalet förprovade platser för grisar har varierat över tiden, men trenden har varit nedåtgående under den senaste tioårsperioden. Föregående år uppgick antalet förprovade platser till närmare 6 000 för suggor och ca 21 000 för slaktsvin. Kvoten mellan antalet av respektive djurslag och antalet förprovade platser motsvarar en livslängd på 25 år för suggor och 45 år för slaktgrisar. Årets statistik visar på en fortsatt avtagande trend för grisar och takten i byggnationen motsvarar inte moderniseringsbehovet.

Den 1 januari 2013 stärks EU:s djurskydds krav för grishållning genom att rådets direktiv 2008/120/EG träder i kraft fullt ut. Det innebär bl.a. att samtliga sinsuggor inom EU ska hållas i grupp och att särskilda ytkrav införs för dem. Ett stort antal producenter i EU har ännu inte anpassat sina anläggningar efter de kommande djurskydds kraven och måste därför göra betydande investeringar innan 1 januari 2013. Hur många som i stället kommer att välja att avveckla sin verksamhet är osäkert, men sannolikt påskyndas strukturrationaliseringen. I Sverige har anpassningen till EU:s djurskydds krav i hög grad redan skett, vilken kan bli en fördel för svenska producenter i förhållande till producenter i många andra länder i EU. De svenska djurskydds kraven för grishållning är dock i många avseenden betydligt strängare än vad som står i EU-direktivet.

Kontaktpersoner

- **Annelie Rosell 036 - 15 51 29**
 - **Åsa Lannhard Öberg 036 - 15 52 74**
-